

Quick scan ecologie

McDonald's te Hoogezand

30 november 2018

Samenvatting

Uit de resultaten van de quick scan Ecologie van 15 november 2018 is gebleken dat in de watergang langs de planlocatie mogelijk waterspitsmuis aanwezig is.

Voor de werkzaamheden is geen afdoend onderzoek naar waterspitsmuis noodzakelijk omdat de watergangen onveranderd blijven. Tijdens de werkzaamheden dient wel rekening te worden gehouden met de soort.

Van de werkzaamheden wordt een zeer geringe toename van de emissie verwacht. Een berekening van de depositie is niet noodzakelijk. Van de werkzaamheden zijn geen effecten op het Natuurnetwerk te verwachten.

Inhoud

2 - Inleiding

3 - Beschrijving gebied

4 - Waarnemingen

7 - Analyse

9 - Advies & Bronnen

Colofon

Opdrachtgever	McDonald's
Projectnummer	18.260
Datum	30 november 2018
Auteur	N. Hemmers
Gecontroleerd	P.J.H van der Linden
Status	definitief

*Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob 06 - 27564247
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl*

Inleiding

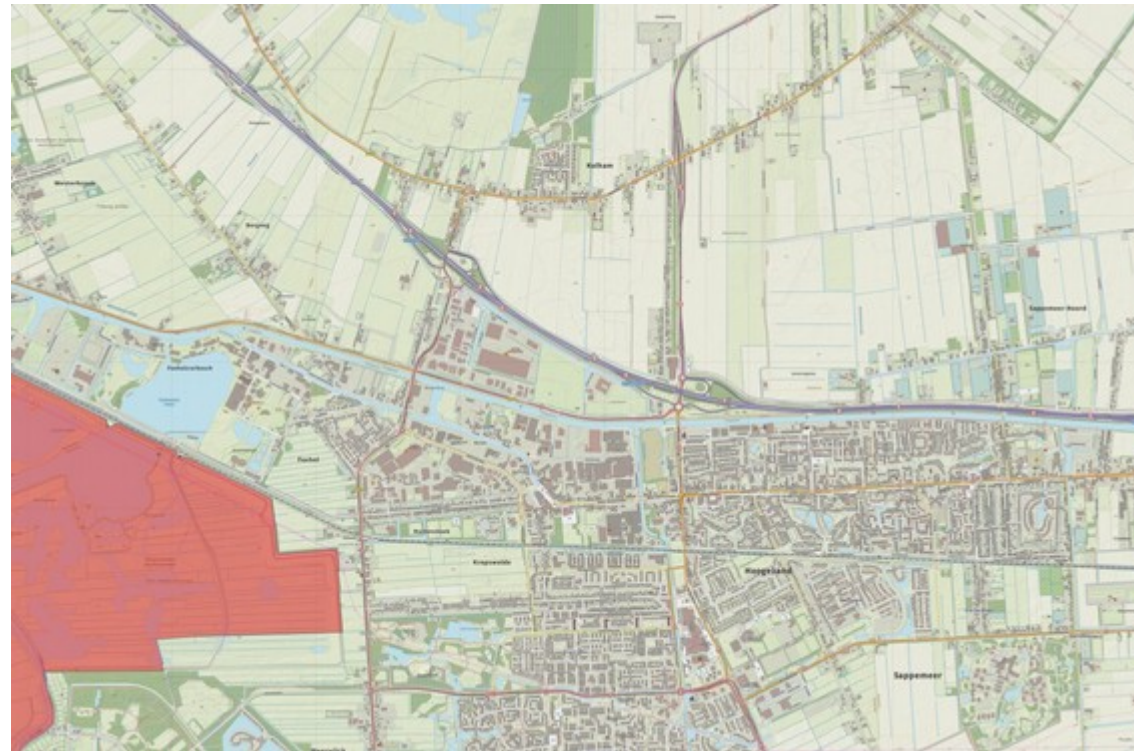
Voor de planlocatie aan de A.B. Nobellaan te Hoogezand, worden ruimtelijke plannen voorbereid. Binnen de planlocatie is momenteel een braakliggend terrein aanwezig. Ten noorden en oosten loopt een smalle watergang. Juist ten noorden van de planlocatie staan een rij bomen. Het voornemen is de bouw van een McDonald's restaurant en een tankstation. Voor de ruimtelijke plannen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Onderdeel van de procedure is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten en het maken van een analyse van de mogelijke effecten op die soorten, als gevolg van de werkzaamheden. Hiervoor is door bureau Els & Linde een oriënterend onderzoek uitgevoerd. Het voorliggende rapport geeft een beschrijving van het oriënterend onderzoek naar de effecten op natuurwaarden.

Om een goed oordeel te geven over de potentieel aanwezige beschermde planten en dieren, is op 15 november 2018 door een ecooloog van bureau Els & Linde, een bezoek gebracht aan de planlocatie. Ter plekke is beoordeeld of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn, die schade kunnen ondervinden van de geplande ontwikkelingen. Daarbij is gezocht naar sporen van dieren en is op basis van de begroeiing en de opbouw van het landschap, geschat of er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn. De effecten worden beoordeeld als gevolg van de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Verder wordt geanalyseerd of de werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de veranderingen te bereiken, een effect veroorzaken.

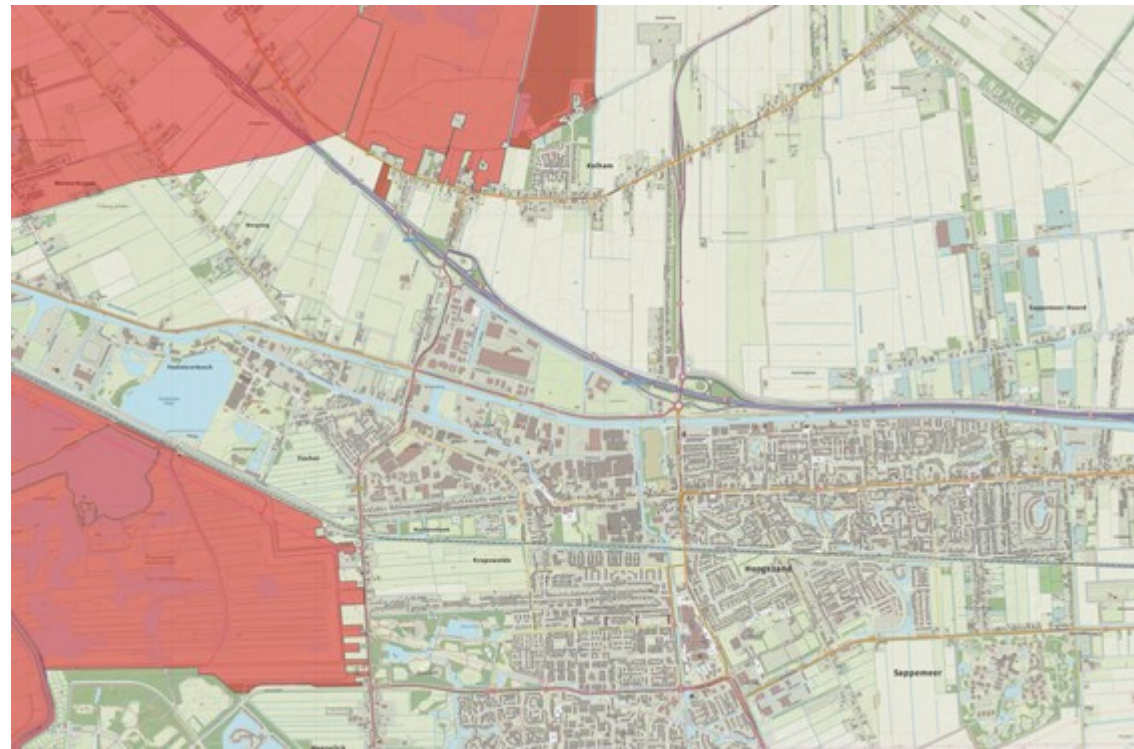
Ligging van het perceel

H02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Ligging van de Natura 2000-gebieden.

Ligging van de Natuurnetwerk Nederland.

De planlocatie ligt ten oosten van bedrijventerrein Rengers en ten noorden van de bebouwde kom van Hoogezand. Direct ten noorden van de planlocatie grenst de A7. Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied ligt op 2,8 kilometer afstand van de planlocatie. Op ruim 2 kilometer afstand ten zuidwesten en ten noordwesten van de planlocatie, liggen de gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Natura 2000

Via de Natura 2000 zijn gebieden beschermd van internationaal belang. Voor deze gebieden zijn doelstellingen geformuleerd voor het behoud van habitats en planten en dieren. Deze Natura 2000-gebieden zijn ook beschermd tegen invloeden van buiten, zoals stikstofdepositie en grondwaterstromen. Voor de functie waardoor de depositie van stikstofverbindingen toeneemt, is een berekening noodzakelijk van de effecten. Van de sloopwerkzaamheden wordt geen toename van de emissie verwacht. Een berekening van de depositie is niet noodzakelijk. Vanwege de afstand tussen het Natura 2000-gebied en de planlocatie en de aard van de werkzaamheden kan een effect van andere oorzaken, zoals geluid, licht of grondwaterstromen, op voorhand worden uitgesloten.

Natuurnetwerk Nederland

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland.

H03 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd als een quickscan Ecologie. Voor zo'n onderzoek wordt door een ecooloog beoordeeld of er een kans is op aanwezigheid van beschermde soorten. Daarbij wordt gelet op de structuur van de omgeving, aanwezige habitats en landschapselementen. Tevens wordt gezocht naar sporen van beschermde soorten. Een quickscan is tevens bedoeld als afbakening van een eventueel afdoend onderzoek.

De quickscan bestaat uit de volgende activiteiten:

- Een literatuur/bronnenonderzoek met betrekking tot de potentieel aanwezige beschermde soorten binnen de planlocatie.
- Een veldbezoek waarbij de locaties worden beoordeeld op habitatgeschiktheid voor beschermde soorten. Hierbij worden bijvoorbeeld de te kappen bomen beoordeeld op geschiktheid voor vleermuizen en jaarrond beschermde nesten.
- Voor de aangetroffen strikt beschermde soorten wordt, door een beschrijving van de ecologische functionaliteit van het gebied (foerageergebied, migratieroute, voortplantingsgebied of winterverblijf, enz.), aangegeven hoe het gebied door iedere soort wordt gebruikt.
- Een schatting van de impact van de werkzaamheden op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten.
- Een effectbeoordeling gericht op (eventueel) nabij gelegen beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk en Weidevogelleefgebied).

Om een goed oordeel te kunnen geven is op 15 november 2018 door een ecooloog van bureau Els & Linde een bezoek gebracht aan de planlocatie. Tijdens het veldbezoek is onderzocht of er in potentie beschermde planten en dieren aanwezig zijn binnen de planlocatie. Daarvoor is gezocht naar sporen en andere aanwijzingen van planten en dieren. Op basis van de aanwezige herkenbare begroeiing en habitats, is beoordeeld of er leefgebieden aanwezig zijn voor beschermde soorten. Aanvullend is een bureaustudie uitgevoerd naar de potentieel voorkomende planten en dieren in de directe omgeving van de planlocatie. Hierbij is een bronnenonderzoek uitgevoerd, waarbij de verschillende relevante en actuele informatiebronnen zijn geraadpleegd. Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij is naast de planlocatie sec. gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving. In de voorliggende notitie worden de resultaten van de quickscan Ecologie besproken.

Waarnemingen

In onderstaande paragrafen worden de soortengroepen beschreven die binnen de planlocatie en de directe omgeving zijn aangetroffen of te verwachten.

Bronnenonderzoek

Voor het onderzoek naar potentieel aanwezige beschermde soorten zijn de beschikbare regionale (Groningen) en landelijke verspreidingsatlassen en enkele digitale bronnen geraadpleegd. Het bronnenonderzoek is uitgevoerd gericht op soorten die in de omgeving van de planlocatie verwacht worden. Soorten als scholekster (*Haematopus ostralegus*), vos (*Vulpes vulpes*) en steenmarter (*Martes foina*) zijn voor de omgeving van de planlocatie gemeld.

Vegetatie en planten

Het perceel is volledig onverhard en onbebouwd. Langs het oosten van de planlocatie ligt een grondwal met begroeiing. Deze blijft bestaan. Het terrein is kort geleden ingezaaid en er groeit nieuw gras. De oever- en watervegetatie is goed ontwikkeld.

Tijdens de quickscan Ecologie zijn binnen de planlocatie geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Beschermde plantensoorten zijn binnen de planlocatie ook niet te verwachten.

Zoogdieren

Strikt beschermde soorten

Vleermuizen zijn de belangrijkste groep strikt beschermde dieren die verwacht kunnen worden. Vleermuizen kunnen schade ondervinden van de geplande ontwikkelingen en kunnen hierdoor een belemmering zijn. De planlocatie is daarom nauwkeurig onderzocht op de aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen, evenals essentiële vliegroutes en foerageergebieden.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen zijn in twee groepen te verdelen; enerzijds de soorten die in gebouwen een verblijfplaats hebben en anderzijds de soorten die in bomen een verblijfplaats hebben. De kraamkolonie van de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) komen – voor zover bekend - alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter betimmering, onder daklijsten en dakpannen. De vaste verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de watervleermuis (*Myotis daubentonii*), kunnen zowel in spleten en gaten in bomen, als in gebouwen voorkomen. Ze kiezen in de regel gebieden met een groot aanbod aan geschikte holten op een klein oppervlak.

Op het perceel zijn geen gebouwen of bomen aanwezig waar vleermuizen een verblijfplaats zouden kunnen hebben.

De bomen vlak buiten de planlocatie, langs de A7, zijn onderzocht op geschikte holten en spleten waarin vleermuizen kunnen verblijven. Deze zijn niet aangetroffen. Er zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen in de bomen aanwezig.

Potentiële vliegroutes en foerageergebieden

Binnen de planlocatie zijn geen potentieel geschikte vliegroutes voor vleermuizen aanwezig, door het ontbreken van lijnvormige landschapselementen, die een verbinding kunnen vormen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden.

Tijdens het veldbezoek is onderzocht of de mast van McDonald's een effect zou kunnen veroorzaken op vliegroutes en foerageergebieden voor vleermuizen. De kans op een negatief effect is erg klein. Op de plaats waar de mast moet komen stopt de bomenrij. Vleermuizen die foerageren middels deze bomenrij zullen op dit punt omkeren of oversteken naar de andere kant van de snelweg. Een negatief effect door de mast is als zeer klein ingeschat.

Laag beschermde zoogdieren

Binnen de planlocatie is er kans op algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), spitsmuizen en muizen.

Waterspitsmuis

Tijdens de quick scan is mogelijk een waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) gehoord langs de slootkant, ten noorden van de planlocatie. De sloot en de oevers zijn geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis. De aanwezigheid van waterspitsmuis is daarom op voorhand niet uit te sluiten.

Vogels

Jaarrond beschermd nest

Tijdens het ecologisch onderzoek is gezocht naar aanwijzingen voor het voorkomen van vogels met een vaste verblijfplaats binnen de planlocatie. Hierbij is gekeken naar potentieel geschikte nestplekken voor vogels met een jaarrond beschermd nest, schijfsporen, veren, braakballen en andere aanwijzingen.

Binnen de grenzen van het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Hierdoor is de kans op huismus en gierzwaluw op voorhand uitgesloten. Door de afwezigheid van grote bomen kan de aanwezigheid van verschillende uilen en roofvogels ook op voorhand worden uitgesloten.

Algemene broedvogels

Tijdens het oriënterend onderzoek is een torenvalk gezien op een lantaarnpaal ten westen van de planlocatie. Mogelijk jaagt het dier binnen de grenzen van de planlocatie. Nestgelegenheden voor deze torenvalk zijn niet aanwezig op het perceel. Voor enkele kleinere broedvogels zou de vegetatie op de grondwal geschikt kunnen zijn als nestplaats.

In de bomenrij juist ten noorden van de planlocatie zouden algemene broedvogels kunnen broeden. Denk hierbij aan ekster, kraai of gaai. Er zijn tijdens het onderzoek geen oude nesten aangetroffen in de bomen. Er dient met de planning van de

werkzaamheden rekening te worden gehouden met de broedperiode van vogels. Dit geldt voornamelijk voor de bouw van de McDonald's mast.

Herpetofauna en vissen

Binnen de planlocatie is een brede sloot aanwezig. De oever0enwatervegetatie is goed ontwikkeld. In de sloot zijn soorten als bastaardkikker (*Pelophylax klepton esculentus*), bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*) te verwachten.

Overige soorten

Er zijn, gezien de voorkomende biotopen, geen beschermde bijzondere insecten of overige soorten te verwachten binnen de planlocatie. Deze soorten stellen hoge eisen aan hun leefgebied; de planlocatie voldoet hier niet aan. De aanwezigheid van beschermde overige soorten worden daarom uitgesloten binnen de planlocatie.

Zorgbeginsel Wet natuurbescherming

In de nieuwe Wet natuurbescherming is het zorgbeginsel aangescherpt. Bij het bouwbesluit dient te worden afgewogen wat de effecten zijn op soorten die vallen onder het zorgbeginsel. Voorafgaande en tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de soorten die vallen onder het zorgbeginsel van de Wet natuurbescherming.

Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecoloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkterrein intact te worden gelaten.

H05 Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden om de veranderingen te bereiken. Voor zover planlocaties binnen het Natuurnetwerk Nederland, het weidevogelleefgebied, Natura 2000 of andere beschermde natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden getoetst. Voor de Natura 2000 gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming kent een afdeling voor soortbescherming en een afdeling voor gebiedsbescherming. Binnen de gebiedsbescherming is de PAS (de programmatische aanpak stikstof) een integraal onderdeel. Binnen de PAS zijn maatregelen opgenomen om de stikstofdepositie te reduceren. Een onderdeel is dat voor alle bronnen een berekening moet worden uitgevoerd van de stikstofdepositie. Dit wordt met het voorgeschreven instrument Aeries berekend. Met de Aeries kan worden aangetoond dat er geen hoge depositie is.

De soortbescherming binnen de Wet natuurbescherming richt zich op de internationale afspraken, en geeft een uitbreiding van de beschermde soorten door aan de rode lijst (bedreigd en ernstig bedreigd) een beschermd status te koppelen. Binnen de bebouwde kom is de belangrijkste wijziging in de beschermde soorten het vervallen van de bescherming op muurplanten en orchideeën.

Beschermde soorten

Uit de resultaten van de quickscan Ecologie van 15 november 2018 is gebleken dat binnen de planlocatie mogelijk waterspitsmuizen leven. De sloten en oevers zijn geschikt leefgebied voor deze soort. Omdat het oppervlaktewater binnen de grenzen van de planlocatie onveranderd blijft, is de kans op een effect op waterspitsmuis klein. In de vegetatie op de grondwal en in de bomen vlak buiten de planlocatie broeden in het voorjaar mogelijk vogels. Hier dient tijdens de werkzaamheden rekening mee te worden gehouden. Om verstoring te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten om de broedperiode – maart tot en met juli – te starten.

Tijdens het veldbezoek is onderzocht of de bouw van de McDonald's mast een effect zou kunnen veroorzaken op jachtgebieden en vliegroutes van vleermuizen. Dit blijkt niet het geval te zijn.

Binnen de planlocatie zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Beschermde plantensoorten zijn binnen de planlocatie ook niet te verwachten.

Zorgbeginsel

Binnen de planlocatie zijn enkele soorten te verwachten waarmee rekening moet worden gehouden. Aangetroffen dieren die niet uit zichzelf het werkgebied kunnen verla-

ten, dienen – onder begeleiding van een ecooloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkterrein intact te worden gelaten.

Natuurnetwerk Nederland

De gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland liggen op ruim 2000 meter afstand van de planlocatie. Van de sloopwerkzaamheden zijn geen effecten op het Natuurnetwerk te verwachten.

Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied

Het beschermde Natura 2000-gebied Zuidlaardermeergebied ligt op een afstand van ruim 2 kilometer van de planlocatie. Van de werkzaamheden wordt een zeer geringe toename van de emissie verwacht. Een berekening van de depositie is niet noodzakelijk. Vanwege de afstand tussen het Natura 2000-gebied en de planlocatie en de aard van de werkzaamheden kan een effect van andere oorzaken, zoals geluid, licht of grondwaterstromen, op voorhand worden uitgesloten.

H06 Conclusie, advies en gebruikte bronnen

Voor de planlocatie aan de A.B. Nobellaan te Hoogezand worden ruimtelijke plannen voorbereid. Onderdeel van de voorbereiding is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten en een analyse van de mogelijke effecten op die soorten als gevolg van de werkzaamheden. Hiervoor is door bureau Els & Linde een oriënterend onderzoek – een zogenoemde quick-scan Ecologie – uitgevoerd. Het voorliggende rapport geeft een beschrijving van het oriënterend onderzoek naar de effecten op natuurwaarden.

Beschermde soorten

Uit de resultaten van de quickscan Ecologie van 15 november 2018, is gebleken dat het voorkomen van de waterspitsmuis binnen de planlocatie niet is uit te sluiten. Omdat de sloten onveranderd blijven, is afdoend onderzoek naar deze soort niet noodzakelijk. Wel dient er tijdens de werkzaamheden rekening te worden gehouden met deze soort door niet te dicht bij de slootkanten aan de oostzijde van de planlocatie te werken.

Binnen de planlocatie zijn enkele soorten te verwachten waarmee rekening moet worden gehouden. Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecooloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels en dergelijke, dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkterein intact te worden gelaten.

In de begroeiingen op de grondwal en in de bomen ten noorden van de planlocatie zijn tevens algemene broedvogels niet uit te sluiten. Om verstoring te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten om de broedperiode – maart tot en met juli – van vogels te starten.

Natura 2000-gebied en Natuurnetwerk Nederland

Van de werkzaamheden wordt een zeer geringe toename van de emissie verwacht. Een berekening van de depositie is niet noodzakelijk. Vanwege de afstand tussen het Natura 2000-gebied en de planlocatie en de aard van de werkzaamheden kan een effect van andere oorzaken, zoals geluid, licht of grondwaterstromen, op voorhand worden uitgesloten. Van de sloopwerkzaamheden zijn geen effecten op het Natuurnetwerk te verwachten.

- Bekker, D. (2011) Werkatlas zoogdieren van Groningen, Zoogdierversamenwerking
- Boekema, E. (2011) Vogels in Groningen. Profiel Uitgeverij
- Brouwer, T., B. Crombaghs & A. Dijkstra (2008) Vissenatlas Groningen Drenthe. Verspreiding van zoetwatervissen in Groningen en Drenthe in de periode 1980-2007. Profiel Uitgeverij

- provinciegroningen.nl
- waarneming.nl